

**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 12. novembra 2010 (12.11)
(OR. en)**

16183/10

**WTO 368
COMER 200
SPG 14
DEVGEN 336
PI 137
MAR 118
ECOFIN 722
COMPET 358
SOC 750**

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ, v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie
Dátum doručenia:	10. november 2010
Komu:	Pierre de BOISSIEU, generálny tajomník Rady Európskej únie
Predmet:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Obchod, rast a svetové záležitosti – Obchodná politika ako hlavná súčasť stratégie Európa 2020

Delegáciám v prílohe zasielame dokument Komisie KOM(2010) 612 v konečnom znení.

Príloha: KOM(2010) 612 v konečnom znení

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 9.11.2010

KOM(2010) 612 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Obchod, rast a svetové záležitosti

Obchodná politika ako hlavná súčasť stratégie Európa 2020

{SEK(2010) 1268}

{SEK(2010) 1269}

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNŮV

Obchod, rast a svetové záležitosti

Obchodná politika ako hlavná súčasť stratégie Európa 2020

1. Kontext a základné smerovania

Prvoradým cieľom európskej hospodárskej politiky je rýchlejší rast. Iba udržateľným hospodárskym rastom je možné vytvoriť viac pracovných miest a zabezpečiť nám dobré životné podmienky. Hlavnou výzvou však bude zvýšenie rastového potenciálu našich hospodárstiev – výzvou, ktorá bola prijatá v rámci trojnásobného cieľa stratégie Európa 2020¹ spočívajúceho v inteligentnom, inkluzívnom a udržateľnom raste. Toto oznámenie je zásadným prvkom vonkajšieho rozmeru stratégie Európa 2020 a stanovuje sa v ňom, ako musí obchodná a investičná politika prispieť k tomuto cieľu a k našim vonkajším politikám ako celku. Malo by sa čítať spoločne s dvoma podpornými dokumentami: správou o pokroku, ktorý sa do dnešného dňa dosiahol v rámci stratégie „Globálna Európa“ z roku 2006 a analytickým dokumentom na tému „obchod ako motor prosperity“.

Otvorené hospodárstva majú tendenciu rásť rýchlejšie ako uzatvorené. Obchod zvyšuje rast EÚ podporovaním našej efektívnosti a inovácií. Zvyšuje zahraničný dopyt po našich výrobkoch a službách. Otvorený trh takisto dáva spotrebiteľom EÚ prístup k širokej škále tovaru za nižšie ceny. Otvorenosť Európy voči priamym zahraničným investíciám zvyšuje našu konkurencieschopnosť. Takisto schopnosť našich podnikov investovať v zahraničí im umožňuje globálne rásť a vytvárať pracovné miesta doma aj v zahraničí. Stručne povedané, Európa musí pozorne sledovať náklady na prispôsobenie sa a musí využiť trojnásobný prínos, ktorý prináša otvorenejší trh a investície: väčší rast, väčší počet pracovných miest a nižšie spotrebiteľské ceny.

Trojnásobný prínos z otvorenia sa obchodu

Hospodársky rast: Ukončenie všetkých prebiehajúcich rokovaní (kolo rokovaní v Dauhe a dvojstranné dohody) a uskutočnenie ďalšieho významného pokroku, pokiaľ ide o naše vzťahy so strategickými partnermi, by do roku 2020 viedlo k zvýšeniu úrovne HDP Európskej únie o viac ako 1 % v porovnaní s normálnym vývojom².

Prínosy pre spotrebiteľov: Zisky vyplývajúce zo širšej škály tovaru a služieb pre priemerného európskeho spotrebiteľa sa popri zisku z nižších cien pohybujú v rozpätí 600 EUR ročne.

Účinky na trh práce: Všeobecne sa prijíma názor, že začlenením EÚ do svetového hospodárstva prostredníctvom zvýšeného obchodu sa vytvorí väčší počet pracovných miest, ktoré budú lepšie platené. Viac ako 36 miliónov pracovných miest v Európe priamo alebo

¹ Európska komisia „Európa 2020: Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu“, pozri http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

² Podľa predpovedí Komisie sa 1 % HDP EÚ v roku 2010 rovnalo 120 miliardám EUR.

nepriamo závisí od našej schopnosti obchodovať so zvyškom sveta. Viac ako 4,6 milióna ľudí v EÚ pracuje pre spoločnosti, ktoré sú vo väčšinovom vlastníctve Japonska a USA³.

Zdroj: Odhady Európskej komisie. Ďalšie podrobnosti je možné nájsť v dokumente „Obchod ako motor prosperity“, oddiel II.1.

Ak má byť však otvorená obchodná politika v Európe politicky úspešná, musia nás v našom úsilí nasledovať ďalší vrátane našich rozvinutých a rozvíjajúcich sa partnerov v duchu reciprocity a vzájomného prínosu⁴. Obchodná politika nezíska v Európe verejnú podporu, ak nebudeme mať spravodlivý prístup k surovinám alebo ak sa napríklad zablokuje prístup k verejnému obstarávaniu. EÚ zostane otvoreným hospodárstvom, ale nebudeme naivní. Komisia bude predovšetkým dôsledne obhajovať európske záujmy a európske pracovné miesta. Bude bojovať proti nekalým obchodným praktikám všetkými dostupnými prostriedkami.

Naše hospodárstvo je najväčšie na svete. Je takisto najväčším vývozcom. Naše podniky v roku 2009 vyviezli 1,6 bilióna EUR v podobe tovaru a služieb, čo je približne 13 % nášho HDP. EÚ je takisto najvýznamnejším poskytovateľom a hostiteľom priamych zahraničných investícií. Ako je znázornené na obrázku 1 v prílohe, náš podiel na svetovom obchode zostáva v súčasnosti stabilný, aj napriek výraznému rastu rozvíjajúcich sa hospodárstiev. Silné stránky Európy v súvislosti s medzinárodným obchodom sa odrážajú i vo verejnej mienke⁵.

Do roku 2015 sa bude 90 % svetového rastu vytvárať mimo Európy, pričom tretinu bude tvoriť Čína samotná (pozri obrázok 1). V nadchádzajúcich rokoch teda potrebujeme využiť príležitosť, ktorú ponúka zvýšená úroveň rastu v zahraničí, najmä vo východnej a južnej Ázii. Je pravdepodobné, že do roku 2030 budú rozvojové a rozvíjajúce sa krajiny predstavovať takmer 60 % svetového HDP. V súčasnosti je to menej ako 50 %⁶.

Svetové hospodárstvo a svetový obchod prešli v nedávnej minulosti zásadnými zmenami. Dodávateľský reťazec pre veľkú časť tovaru a služieb teraz zahŕňa továrne a kancelárie v rôznych častiach zemegule. Dve tretiny nášho dovozu sa týka medzivstupov, ktoré rozširujú našu výrobnú kapacitu. Aby sa naše hospodárstva udržali na čele, musia byť schopné opierať sa o vstupy, služby a vysoko kvalifikovaných pracovníkov z celého sveta, pričom ich investície a duševné vlastníctvo si vyžadujú rozsiahlu ochranu.

Podľa toho sa musí vyvíjať i náš program, ako sa jasne ukazuje v stratégii Európa 2020. Znižovanie colných sadzieb pre priemyselný a poľnohospodársky tovar zostáva stále prioritou, ale hlavná úloha spočíva inde. Významnejší bude prístup na trh pre služby a investície, otvorenie verejného obstarávania, lepšie dohody o ochrane práv duševného vlastníctva a ich presadzovaní, neobmedzená dodávka surovín a energie a v neposlednom rade preklenutie regulačných prekážok, a to aj prostredníctvom presadzovania medzinárodných

³ „The transatlantic economy 2010“ (Transatlantické hospodárstvo 2010), D. Hamilton a J. Quinlan, Center for Transatlantic Relations, Johns Hopkins University, a „Basic Survey of Overseas Business Activities, 2010“ (Základný prieskum týkajúci sa zámorských obchodných činností, 2010), METI, Japonsko.

⁴ Závery Európskej rady, 16. september 2010.

⁵ Podľa osobitného prieskumu Eurobarometra 357 týkajúceho sa medzinárodného obchodu, ktorý sa uskutočnil v septembri 2010, si 65 % respondentov myslí, že medzinárodný obchod je pre EÚ veľkým prínosom, a 64 % sa domnieva, že európske výrobky môžu dobre konkurovať výrobkom zo zahraničia.

⁶ V porovnaní so 49 % v roku 2010, pozri OECD (2010) „*Perspectives on Global Development: Shifting Wealth*“ (Pohľad na svetový vývoj: presúvajúce sa bohatstvo).

noriam. Prostredníctvom obchodu by sme mali takisto podporiť ekologickejšie svetové hospodárstvo a dôstojnú prácu.

V rámci tohto programu bude čoraz naliehavejšia otázka rozhrania medzi našimi vnútornými pravidlami a vonkajšom liberalizáciou a ako v septembri naznačila Európska rada, musíme „*dalej posilňovať súdržnosť a komplementárnosť medzi vnútornými a vonkajšími politikami EÚ ako celkom*“⁷. Napríklad ucelenejší vnútorný trh pre služby a systematickejšia regulačná spolupráca s hlavnými tretími krajinami uľahčí medzinárodný obchod so službami a odstráni prekážky, ktoré vznikajú za hranicami.

Musíme konať na mnohostrannej úrovni prostredníctvom WTO, ale aj na dvojstrannej úrovni. Rokovania v Dauhe zostávajú našou hlavnou prioritou. Dvojstranná úroveň však nie je nepriateľom mnohostrannej úrovne. Opak je pravdou: liberalizácia je hnacou silou ďalšej liberalizácie.

Veľká časť našej energie sa preto musí vynaložiť na uzatváranie vyvážených dohôd o voľnom obchode, ktoré Komisia vyzdvihuje ako prioritu v rámci jej stratégie „Globálna Európa“. Blíži sa prvá hlavná žatva v podobe schválenia dohody s Južnou Kóreou. Rokovania boli zložité a nemali by sme si robiť ilúzie: ústupky, ktoré sa žiadajú od EÚ a kompromisy potrebné v rámci ďalších dohôd budú ešte väčšou výzvou.

Zároveň by sme sa mali usilovať o ukončenie kola rokovaní v Dauhe a o ďalšie posilňovanie WTO. Rokovania v Dauhe už mali byť dávno ukončené. Ich ukončenie zostáva veľmi dôležitým cieľom, a to nielen kvôli hospodárskym prínosom, ktoré sľubujú, ale tiež kvôli potvrdeniu ústrednej úlohy WTO vo svetovom obchodnom systéme.

Dohoda z Dauhy však neprinesie odpovede na novšie otázky, ktoré by mali riešiť pravidlá svetového obchodu. Je čas začať sa zamýšľať nad ďalšími krokmi, ktoré budú nasledovať po kole rokovaní v Dauhe, pričom Komisia na tento účel zostaví skupinu popredných odborníkov.

Len čo sa schvália všetky dohody o voľnom obchode, o ktorých sa rokuje alebo ktoré sa zvažujú, EÚ bude mať preferenčné obchodné dohody s prevažnou väčšinou členov WTO. Spolu tieto dohody však tvoria iba polovicu nášho obchodu. Je rovnako dôležité prehĺbiť naše obchodné a investičné väzby s ostatnými veľkými hospodárstvami vo svete: USA, Čínou, Japonskom a Ruskom.

Musíme zvýšiť spoluprácu s týmito krajinami prostredníctvom fór, ktoré boli na tento účel vytvorené. Zhodnotíme, či tieto fóra plnia svoju úlohu, alebo či je potrebné preskúmať iné spôsoby spolupráce s týmito krajinami. V prípade USA a Japonska by malo byť hlavným cieľom riešenie necolných prekážok obchodu a investícií, v prvom rade prostredníctvom spolupráce v oblasti regulácie.

Čína, ktorá je v súčasnosti naším druhým najväčším obchodným partnerom, je zdrojom hlavných príležitostí a výziev. Vzhľadom na jej obrovský rast je Čína najatraktívnejšou destináciou pre vývoz a investície. Niektoré priemyselné a makroekonomické politiky Číny však nepopierateľne zahŕňajú prístup založený na štátnom kapitalizme. Podobné problémy sa týkajú Ruska, nášho najväčšieho blízkeho suseda.

⁷ Pozri pism. a) prílohy I, Závery Európskej rady, 16. september 2010.

Obchod by mal byť takisto zdrojom zlepšenia v oblasti sociálneho začlenenia, a to ako v EÚ, tak i na celom svete. Rozvojové krajiny, ktoré vstúpili do svetového obchodu a výrobných reťazcov, zažívajú rýchly rast príjmov a zamestnanosti, ako aj výrazný pokles chudoby. Obchodná politika EÚ pomáha najchudobnejším hospodárstvám aj poskytovaním štedrých jednostranných obchodných preferencií. Všeobecnejšie povedané, uplatňujeme starostlivo diferencovaný prístup v závislosti od úrovne vývoja našich partnerov. Pozornosť neustále venujeme súdržnosti s rozvojovými politikami, ako je napríklad odstraňovanie chudoby.

Zároveň sa vďaka otvorenosti trhu naďalej zvyšuje životná úroveň, zamestnanosť a mzdy v rozvinutých hospodárstvách, vrátane EÚ. Otvorenosť vytvára pracovné miesta. Ale uznávame tiež, že náklady na prispôsobenie sa v konkrétnych oblastiach a odvetviach môžu byť niekedy vysoké, a preto potrebujeme vhodné vnútroštátne a európske politiky v sociálnej oblasti a v oblasti trhu práce s cieľom pomôcť pracovníkom a podnikom prispôbiť sa. Táto otázka by sa mala odzrkadliť v našich rozpočtových prioritách pri zachovaní preskúmania rozpočtu Komisiou z októbra 2010⁸. Pri príprave tohto oznámenia sme uskutočnili rozsiahle konzultácie v celej EÚ. Na základe nich a na základe našich vnútorných úvah sme vymedzili hlavné body programu obchodnej politiky, ktoré Komisia navrhuje v rámci tohto mandátu sledovať, a to v rámci nového inštitucionálneho rámca Lisabonskej zmluvy, ktorý by sa mal chápať ako významná príležitosť v tom zmysle, že poskytuje obchodnej politike EÚ väčšiu transparentnosť a legitimitu, dáva nový hlas Európskemu parlamentu v otázkach obchodu a vytvára platformu pre vzájomné posilňovanie našich obchodných a vonkajších opatrení nielen v Bruseli, ale aj v rámci delegácií EÚ v 136 krajinách celého sveta.

Toto oznámenie by sa malo považovať za kľúčový prvok vonkajšieho rozmeru stratégie Európa 2020, ale takisto za jasné oznámenie zámerov Európy hrať aktívnu a asertívnu úlohu pri podporovaní programu obchodnej politiky v rámci G20 a na všetkých príslušných svetových obchodných fórach. Otvorené trhy budú určite hrať ústrednú úlohu pri budovaní silného, udržateľného a vyváženého rastu, ku ktorému sa zaviazali vedúci predstavitelia G20 na samite v Toronte.

2. Obchodná a investičná politika pripravená na výzvy zajtrajška

2.1. Inteligentný rast: rýchle napredovanie do budúcnosti

Naša hospodárska budúcnosť spočíva v udržaní konkurencieschopnosti inovatívnych a vysoko hodnotných výrobkov, ktoré vytvárajú dlhodobé a dobre platené pracovné miesta⁹. Naša obchodná politika musí zohľadniť tento cieľ rozšírením poľa našej pôsobnosti aj na tieto oblasti:

- Účinný svetový výrobný dodávateľský reťazec nemôže existovať bez rozhodujúcej podpory dopravy, telekomunikácií, finančných, podnikateľských a profesionálnych služieb. **Služby** predstavujú 70 % svetového výstupu, ale iba jednu pätinu svetového obchodu. Nízky podiel služieb na celkovom obchode je čiastočne výsledkom prirodzených prekážok (niektoré služby sú sami o sebe neobchodovateľné), ale dôležitú úlohu zohrávajú aj obchodné prekážky. Zostávajúce obchodné prekážky v službách sú vo všeobecnosti rádovo väčšie ako prekážky vo výrobných odvetviach. Odhadované colné ekvivalenty vo

⁸ Oznámenie Európskej komisie o preskúmaní rozpočtu, 19.10.2010, s. 15.

⁹ Oznámenie Európskej komisie „Hlavná iniciatíva stratégie Európa 2020 – Únia inovácií“, KOM(2010) 546, 6.10.2010.

všeobecnosti presahujú 20 % a často sú ešte vyššie (pozri tabuľku 2). Budeme sa všetkými dostupnými prostriedkami usilovať o väčšiu otvorenosť našich hlavných rozvinutých a rozvíjajúcich sa obchodných partnerov voči našim poskytovateľom služieb v súlade s tým, čo vnútorný trh EÚ ponúka poskytovateľom služieb z tretích krajín pri zachovaní našich cieľov v súlade s dohovorom UNESCO o kultúrnej rozmanitosti z roku 2005. Naďalej musíme ponúkať začlenenie do vnútorného trhu niektorým susedným krajinám (ako je Ukrajina, Moldavsko, krajiny Kaukazu, Egypt, Jordánsko, Maroko a Tunisko) v takých odvetviach, akými sú napríklad finančné, poštové a telekomunikačné služby.

Ako sa navrhlo počas procesu verejnej konzultácie, mali by sme sa snažiť o zabezpečenie toho, aby regulácia služieb vo všetkých tretích krajinách bola otvorená, nediskriminačná, transparentná a vo verejnom záujme, aby tam aj naši poskytovatelia mohli lepšie podnikáť. Napokon vzhľadom na to, že technologické zmeny vytvárajú nové služby a zvyšujú obchodovateľnosť cezhraničných služieb, malo by sa v rámci našich obchodných dohôd predchádzať vzniku nových prekážok obchodu s týmito službami.

- Došlo k obrovskému nárastu v pohybe kapitálu a **priamych zahraničných investícií**. Asi polovica svetového obchodu sa v súčasnosti uskutočňuje medzi pobočkami nadnárodných spoločností, ktoré obchodujú s medziproduktami a službami. Na lepšie uspokojenie potrieb investorov zo všetkých členských štátov Komisia navrhla komplexnú európsku investičnú politiku¹⁰. Bude sa usilovať o začlenenie ochrany investícií spolu s liberalizáciou investícií do prebiehajúcich obchodných rokovaní. Na účely toho čoskoro predloží aktualizáciu príslušných rokovacích smerníc počnúc Kanadou, Singapurom a Indiou. V rámci oznámenia sa takisto zvažuje, či by sa oplatilo uzatvárať samostatné dohody o investíciách s ďalšími krajinami, ako je napríklad Čína.
- **Verejné obstarávanie** je oblasť, v ktorej sú zahraničné trhy osobitne uzatvorené pre spoločnosti z EÚ. S podielom viac ako 10 % HDP vo veľkých priemyselných krajinách a rastúcim podielom v rozvíjajúcich sa hospodárstvach predstavujú verejné zákazky podnikateľské príležitosti v odvetviach, kde je priemysel EÚ vysoko konkurencieschopný. Patria sem odvetvia ako napríklad verejná doprava, zdravotné pomôcky, farmaceutické výrobky a ekologické technológie. Naďalej budeme vyvíjať tlak na otvorenie verejného obstarávania v zahraničí a budeme bojovať najmä proti diskriminačným praktikám. V rámci dvojstranných rokovaní aj v kontexte Dohody WTO o vládnom obstarávaní sme aktívne vyjednávali ďalší prístup pre naše spoločnosti. Vyvíjame tlak na skoré pristúpenie Číny k Dohode o vládnom obstarávaní na základe ambiciózneho ponuky v súlade s prístupovými záväzkami Číny a WTO. Avšak zatiaľ čo je náš trh už vo veľkej miere otvorený, trhy našich hlavných obchodných partnerov sú otvorené oveľa menej, najmä na regionálnej a miestnej úrovni (pozri tabuľku 4 v prílohe). Komisia v roku 2011 preto predstaví legislatívny návrh nástroja EÚ na zvýšenie našej kapacity zabezpečiť väčšiu symetriu v prístupe k trhom verejného obstarávania v rozvojových a veľkých rozvíjajúcich sa hospodárstvach na základe vykonávania našich medzinárodných záväzkov. Podobne by mala existovať väčšia symetria v prístupe k programom pre výskum a vývoj v tretích krajinách, aby sa vyrovnali našej vysokej úrovni otvorenosti, ako sa uvádza v nedávnom oznámení Komisie o Únii inovácií¹¹.

¹⁰ KOM(2010) 343, 7.7.2010.

¹¹ Pozri poznámku pod čiarou č. 9.

- Obchodné toky sú kľúčom k **šíreniu inovácií a nových technológií** v celej EÚ a vo zvyšku sveta. To platí nielen pre „nové“ odvetvia ako napríklad telekomunikácie, ale aj pre „tradičnejšie“ odvetvia, napríklad technologicky vyspelá textilná výroba. Zasadujeme sa za rozšírenie moratória na colné sadzby pre elektronický obchod a budeme naďalej vyvíjať úsilie o aktualizáciu **dohody WTO o informačných technológiách** z roku 1996, aby sa rozšíril jej rozsah pôsobnosti, odstránili sa necolné prekážky obchodu s týmito výrobkami, ako napríklad duplicitné skúšky zhody, a zvýšil sa počet jej geografických členov¹².
- **Regulačné prekážky** obchodu, pokiaľ ide o tovar, služby a investície, sú osobitne škodlivé, najmä vo vzťahu k našim hlavným obchodným partnerom vzhľadom na intenzitu nášho obchodného a investičného vzťahu s nimi. Osobitné problémy sú späté s nedostatočným prijímaním a/alebo uplatňovaním medzinárodných noriem a často zaťažujúcimi požiadavkami týkajúcimi sa osvedčovania alebo inšpekcie, a to i v prípade priemyselných výrobkov a nášho poľnohospodárskeho a rybárskeho vývozu. Krajiny majú právo stanoviť svoje vlastné úrovne ochrany verejnej politiky a podľa toho ju regulovať, ako je napríklad zachovanie vysokej úrovne ľudského zdravia a bezpečnosti a ochrany životného prostredia. Regulácia musí byť samozrejme presadzovaná. Poznanie, že takáto regulácia je zavedená a presadzovaná, takisto poskytuje opätovnú záruku pre spotrebiteľov, či už nakupujú dovážaný alebo doma vyrobený tovar a služby.
- Ale zatiaľ čo v niektorých prípadoch môžu byť rozdiely medzi právnymi predpismi a reguláciami alebo absencia spoločných noriem či vzájomného uznávania legitímne, často predstavujú pre naše spoločnosti v zahraničí výrazný zdroj nákladov na podnikanie. Necolné prekážky sa síce ťažko vyčíslujú, ale často bývajú zdrojom obchodných sporov, pričom zníženie pridružených obchodných nákladov môže priniesť značné úspory¹³. Takto posilnená regulačná spolupráca – na účely medzinárodnej podpory vyváženosti či konvergenzie (pravidiel, noriem, postupov skúšania a osvedčovania) a minimalizácie zbytočných nákladov v rámci celosvetovej regulácie – je dôležitým aspektom našich obchodných vzťahov, najmä s našimi kľúčovými partnermi alebo ako súčasť dohody o voľnom obchode alebo podobných rokovaní. V tejto oblasti sa však musí ešte veľa vykonať. Budeme naliehať na našich hlavných obchodných partnerov, aby sa k nám pripojili a presadzovali využívanie existujúcich investícií v oblasti odvetvovej regulačnej konvergenzie, ako sú napríklad predpisy Európskej hospodárskej komisie OSN o automobiloch, a aby sa aktívne zapájali do tvorby medzinárodných noriem a spoločných regulačných prístupov v celej škále odvetví. Skúsenosti v skutočnosti ukazujú, že je oveľa jednoduchšie riešiť potenciálne prekážky *predtým*, ako sa regulačné postupy upevnia, a to v rámci etablovaných priemyselných odvetví EÚ, ako je výroba automobilov, obrábacích strojov a chemických látok, ako aj v prípade rýchlo sa rozvíjajúcich odvetví, ako sú online služby či biotechnológie.
- Viaceré tretie krajiny si samozrejme výhody regulačného systému EÚ pre jednotný trh uvedomujú a podľa toho prispôbobiли svoje vlastné pravidlá. V čoraz globálnejšom hospodárstve však musí byť naša vlastná tvorba pravidiel čoraz citlivejšia na medzinárodný kontext a musíme byť pripravení pomôcť našim podnikom, aby si udržali konkurencieschopnosť. Spojenie medzi otvorením vonkajšieho obchodu a reformami

¹² Pozri Návrh EÚ zahrnutý v dokumente WTO G/IT/W/28 z 15. septembra 2008.

¹³ Pracovný dokument útvarov Komisie „Obchod ako motor prosperity“, kapitola III.2 „Necolné regulačné prekážky týkajúce sa tovaru“.

vnútorného trhu samozrejme predstavuje obojsmernú cestu, a to vzhľadom na to, že v oboch prípadoch nám ide o obmedzenie zbytočných regulačných prekážok, ktoré brzdia tok tovaru, služieb a investícií. Potrebujeme vyvinúť väčšie úsilie s cieľom zvýšiť účinnosť vnútorných a vonkajších politík, a tým posilniť konkurencieschopnosť Európy na svetovom trhu¹⁴. Komisia preskúma spôsoby, ako posilniť vzájomné väzby medzi vnútornými a vonkajšími regulačnými opatreniami a ako zlepšiť koordináciu medzi nimi v takých oblastiach, ako sú nariadenia vlády a medzinárodné normy, s osobitným dôrazom na budúce právne predpisy. Tieto otázky budú prediskutované takisto v oznámení Komisie „Na ceste k Aktu o jednotnom trhu“¹⁵.

- Mali by sme takisto zabezpečiť, aby **dočasný pohyb osôb** na účely poskytovania služieb¹⁶ prispieval k väčšej konkurencieschopnosti našich poskytovateľov služieb a investorov, a to na úrovni EÚ aj v zahraničí. Prilákanie osôb so špičkovými kvalifikáciami z celého sveta je kľúčové na to, aby naše spoločnosti a výskumné centrá mohli zostať na vrcholovej pozícii v oblasti inovácií. Podobne musia mať naše spoločnosti možnosť vyslať európskych vedúcich pracovníkov a odborníkov do svojich pobočiek v zahraničí. Naším partnerským firmám musíme ponúknuť rovnaké zaobchádzanie, ak chceme naďalej využívať výhody z ich investícií v EÚ a pracovné miesta, ktoré z nich vyplývajú. V tejto súvislosti by mala smernica o podmienkach prijímania štátnych prislušníkov tretích krajín v rámci vnútropodnikového presunu pomôcť vytvoriť stabilné a otvorené prostredie pre pracovníkov z tretích krajín, ktorí sa v rámci vnútropodnikového presunu presúvajú do EÚ.

2.2. Inkluzívny rast v EÚ a v zahraničí

Zatiaľ čo využívame výhody, ktoré prináša globalizácia, ľudia v Európe majú čoraz väčšie obavy z niektorých možných následkov, najmä pre zamestnanosť¹⁷. Zároveň sa vyžadujú politiky, ktoré ponúkajú viac príležitostí pre rozvojové krajiny.

- **Otvorenosť obchodu vytvára celkovo viac pracovných miest**, ale keďže väčší rast si vyžaduje presun zdrojov do najvýkonnejších odvetví, môže to viesť k strate pracovných miest v niektorých odvetviach. Otvorenie trhu tak musia sprevádzať politiky, ktoré vybavujú ľudí schopnosťou prispôbiť sa týmto zmenám. Zatiaľ čo je zavedenie správne nastavených sociálnych a vzdelávacích politík a politík trhu práce zodpovednosťou členských štátov, EÚ poskytuje dodatočnú podporu prostredníctvom niekoľkých nástrojov (vrátane štrukturálnych fondov). Jedným z nástrojov je **Európsky fond na prispôbenie sa globalizácii** (EGF). Rozšírením a zjednodušením EGF by EÚ mohla urobiť viac na pomoc ľuďom, ktorí prišli o prácu v rôznych odvetviach, aby sa mohli prispôbiť alebo absolvovať rekvalifikáciu, aby sa zmiernil vplyv určitých hlavných negatívnych účinkov v členských štátoch.
- Začlenenie je dôležité aj za hranicami EÚ. Sme odhodlaní presadzovať udržateľný rozvoj, medzinárodné pracovné normy a dôstojnú prácu i mimo EÚ. Začleňovanie rozvojových

¹⁴ Pozri Závery Rady pre konkurencieschopnosť: „Priority pre vnútorný trh v budúcom desaťročí“, 4.12.2009, ods. 6 a ods. 14.

¹⁵ KOM(2010) 608, 27.10.2010.

¹⁶ Tento jav sa v žargóne WTO nazýva „liberalizácia služieb v rámci režimu 4“.

¹⁷ Podľa špeciálneho prieskumu Eurobarometra 357 30 % z tých, ktorí si mysleli, že v súčasnosti nevyužívajú výhody medzinárodného obchodu, pripísali túto skutočnosť účinkom nezamestnanosti. Respondenti si mysleli, že tvorba pracovných miest v EÚ by mala byť prvoradou prioritou obhodonnej politiky EÚ.

krajín do svetového hospodárstva samozrejme pomáha pri odstraňovaní chudoby a podporuje lepšie pracovné podmienky. Taký je prístup EÚ v prípade **dohôd o hospodárskom partnerstve** s africkými, karibskými a tichomorskými krajinami: podpora rozvoja presadzovaním regionálnej integrácie, vytváranie obchodných a investičných príležitostí a zlepšenie správy ekonomických záležitostí.

- Začiatkom roka 2011 navrhne reformu „**všeobecného systému preferencií**“ EÚ. Zameria sa okrem iného na výhody pre tie krajiny, ktoré to najviac potrebujú, a krajiny, ktoré účinne uplatňujú medzinárodné pracovné normy a zásady týkajúce sa ľudských práv, ochrany životného prostredia a dobrej správy vecí verejných.
- V roku 2011 Komisia prijme **oznámenie o obchode a rozvoji**. V ňom sa bude v širokom zmysle uvažovať nad tým, ako môže naša obchodná politika čo najlepšie pomôcť pri rozvoji, napríklad pomocou osobitného a diferencovaného zaobchádzania udeleného rozvojovým krajinám, podporou obchodných reforiem a odstraňovaním štrukturálnych prekážok ich začlenenia sa do svetového obchodu. Okrem toho bude toto oznámenie obsahovať návrhy, ako môže obchod pomôcť tretím krajinám zasiahnutým **prírodnými katastrofami**, ako bolo napríklad zemetrasenie na Haiti alebo nedávne záplavy v Pakistane.

2.3. Udržateľný rast v EÚ a v zahraničí

V rámci obchodnej politiky by sa mali naďalej podporovať ciele v oblasti ekologického rastu a zmeny klímy, najmä zníženie uhlíkových emisií. Musíme zabezpečiť, aby bol náš priemysel konkurencieschopný v udržateľnom hospodárstve budúcnosti, a to aj v odvetví poľnohospodárstva a rybného hospodárstva, ktoré budú v budúcnosti podrobené reforme.

- Pokiaľ ide o **zmenu klímy**, našou prioritou zostáva svetová dohoda so stanovením cieľov v oblasti znižovania pre všetky krajiny. Podpora v rámci obchodnej politiky pre opatrenia zamerané proti zmene klímy by sa mala dosiahnuť odstránením prekážok obchodu v odvetví tovaru a služieb týkajúcich sa životného prostredia¹⁸. Komisia naďalej zastáva názor, že možnosť opatrení na prispôbenie sa na hraniciach nastoľuje rad otázok, ako sa vysvetľuje v nedávnom oznámení Komisie¹⁹.
- Všeobecnejšie povedané obchodná politika by mala naďalej **podporovať a presadzovať ekologický rast** vo svete v ďalších odvetviach, ako je energetika, efektívnosť zdrojov a ochrana biodiverzity. Takisto budeme naďalej venovať osobitnú pozornosť **vykonávaniu kapitol našich obchodných dohôd, ktoré sa týkajú udržateľného rastu**, a úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou.
- **Udržateľná a nerušená dodávka surovín a energie** má pre konkurencieschopnosť hospodárstva EÚ strategický význam. Túto skutočnosť počas verejnej konzultácie jasne zdôraznil veľký počet prispievateľov z radov podnikov a občianskej spoločnosti. Niekoľko vlád mimo EÚ vyvíja priemyselné politiky, ktoré vytvárajú problémy so zásobovaním a

¹⁸ Pozri poznámku pod čiarou č. 13.

¹⁹ Oznámenie Komisie KOM(2010) 265, 26. mája 2010: „Analýza variantov prekročiť 20%-né zníženie emisií skleníkových plynov a posúdenie rizika úniku uhlíka“.

iné problémy. Vo svojom dokumente o stratégii pre suroviny²⁰ z roku 2008 Komisia stanovila komplexný prístup pre bezpečné dodávky surovín pre spoločnosti EÚ v rôznych politických oblastiach vrátane obchodnej politiky. Komisia do konca roka 2010 pripraví nové oznámenie o vykonávaní stratégie a ceste vpred. Budeme v maximálnej miere využívať súčasné obchodné pravidlá, pokračovať v zavádzaní mechanizmu monitorovania vývozných obmedzení, vyjednávať pravidlá v rámci prebiehajúcich dvojstranných rokovaní a ďalej skúmať mnohostranné a viacstranné disciplíny, napr. dohodu OECD vychádzajúcu z „najlepších postupov“. Aby sme boli v plnom súlade s rozvojovými cieľmi odstraňovania chudoby a dobrej správy vecí verejných, tento prístup a náš dialóg s tretími krajinami na túto tému musia pokračovať. Je však potrebné poukázať na to, že obmedzenia v dodávke surovín často spôsobujú vážne škody iným rozvojovým krajinám. Musíme teda tento problém riešiť.

- Pokiaľ ide o **energiu**, budeme využívať dvojstranné aj mnohostranné rokovania, aby sme dosiahli začlenenie obchodných ustanovení, ktoré nám pomôžu diverzifikovať dodávky energie (aj v záujme energetickej bezpečnosti), liberalizovať tranzit a podporiť obchod s udržateľnou energiou tam, kde prekážky v tretích krajinách bránia rýchlemu rozvoju odvetvia obnoviteľnej energie EÚ.

3. Aktualizácia programu rokovaní na podporu rastu

V prvej časti tohto oznámenia a podporných dokumentoch sa vysvetľuje, ako môže obchodná politika prispieť k rastu. Obchodná politika predstavuje vonkajší rozmer stratégie Európa 2020. Našou prioritou v obchodnej politike musí byť teraz získanie lepšieho prístupu k najväčším a najrýchlejšie rastúcim hospodárstvám sveta, a to najmä prostredníctvom ambiciózných obchodných dohôd.

3.1. Ukončenie rokovaní v Dauhe a budovanie na mnohostrannom systéme založenom na pravidlách

Napriek pomalému pokroku zostáva ukončenie kola rokovaní v Dauhe našou hlavnou prioritou. Možné prínosy sú príliš dôležité na to, aby boli ignorované. Rok 2011 predstavuje ďalšiu najlepšiu príležitosť uzatvoriť ambicióznou, vyváženú a komplexnú dohodu, ku ktorej prispedia *všetci* hlavní aktéri a ktorá by mohla priniesť výhody všetkým aktérom, veľkým aj malým. Rokovania v Dauhe predstavujú možný značný rozvoj svetového hospodárstva. Svetový obchod by mohol vzrásť o viac ako 300 miliárd EUR a celosvetový príjem o viac ako 135 miliárd EUR²¹.

Úspešné ukončenie rokovaní v Dauhe by potvrdilo ústrednú úlohu mnohostrannej liberalizácie obchodu a tvorby pravidiel. Potvrdilo by tiež WTO ako mocný štít proti ochranným tendenciám, čo je jeden z hlavných rozdielov medzi dnešnou krízou a krízou v 30. rokoch 20. storočia. Budeme lepšie využívať dozornú a monitorovaciu kapacitu WTO a budeme obhajovať jej posilnenie. To môže zahŕňať posilnené partnerské preskúmanie,

²⁰ KOM(2008) 699, 4.11.2008 „Iniciatíva v oblasti surovín: zabezpečovanie našich nevyhnutných potrieb pre rast a zamestnanosť v Európe“ a KOM(2010) 614, 27.10.2010 „Integrovaná priemyselná politika vo veku globalizácie – Konkurencieschopnosť a udržateľnosť v popredí záujmu“.

²¹ CEPII, „Economic Impact of potential outcome of the DDA“ (Hospodársky vplyv možného výsledku rozvojového programu z Dauhy), záverečná správa, ktorú dala vypracovať Európska komisia, február 2009.

transparentnosť a mnohostranný dohľad nad obchodnými politikami s cieľom zabrániť možným ochranným tendenciám, presadzovať existujúce obchodné dohody a disciplíny a zlepšiť obchodné praktiky v tretích krajinách. Naďalej budeme považovať za prioritu ďalšie pristúpenia k dohodám. Napokon je naším cieľom posilniť jedinečný systém WTO na urovnávanie sporov. To si vyžaduje zvýšenie súdneho charakteru procesu a zabezpečiť na tento účel pre sekretariát WTO viac zdrojov.

Posilňovanie WTO ako ústrednej inštitúcie, ktorá rieši výzvy svetového hospodárskeho riadenia popri ostatných aktéroch, ako napríklad G20, prináša dlhodobé systémové prínosy. Zriadime teda skupinu popredných odborníkov z rozvinutých a rozvojových krajín s cieľom získať nezávislé odporúčania, ktoré pomôžu formovať náš európsky pohľad na budúci program a fungovanie WTO po ukončení rokovaní v Dauhe.

3.2. Dokončenie programu rokovaní o prebiehajúcich dohodách o voľnom obchode

Program „Globálna Európa“ týkajúci sa ambicióznejšej novej generácie dvojstranných obchodných dohôd s dôležitými obchodnými partnermi je silný záväzok. Niektoré rozvíjajúce sa hospodárstva už teraz predstavujú značný a rastúci podiel na svetovom obchode. V rámci našej ambície budeme pokračovať v zohľadňovaní rozdielnych úrovní rozvoja našich obchodných partnerov. Tento program je však správnou cestou, ktorou sa Európa musí vydať a ktorá už začala prinášať výsledky.

Ide o významný a veľmi náročný program najmä preto, že tieto nové obchodné dohody prekračujú rámec dovozných colných sadzieb, ktorých význam sa znížil, a riešia regulačné prekážky spojené s tovarom, službami, investíciami, právami duševného vlastníctva, vládny obstarávaním, ochranou inovácií, udržateľným rozvojom (napr. dôstojná práca, pracovné normy a ochrana životného prostredia) a inými dôležitými otázkami.

Prínosy sú ale významné. Za predpokladu, že tieto prebiehajúce rokovania budú úspešne ukončené:

- na približne polovicu vonkajšieho obchodu EÚ sa budú vzťahovať dohody o voľnom obchode;
- priemerná colná sadzba pre vývoz z EÚ by sa znížila o polovicu (približne na 1,7 %) a priemerná colná sadzba pre dovoz do EÚ takmer o pätinu (na 1,3 %)²² a
- spoločne by tieto rôzne dohody o voľnom obchode ako súčasť budúceho príspevku obchodnej politiky k rastu pridali k HDP EÚ z dlhodobého hľadiska 0,5 %²³.

Úspešne sme ukončili rokovania o dohode o voľnom obchode s Kóreou, ako aj s Peru, Kolumbiou a Strednou Amerikou. V pokročilom štádiu sú rozhovory s krajinami Perzského zálivu, Indiou, Kanadou a Singapurom. Opäť sme otvorili rokovania s regiónom MERCOSUR. Prioritou zostáva dokončenie nášho súčasného programu dohôd o voľnom obchode založených na konkurencieschopnosti. Mali by sme čo najlepšie využiť rýchlo rastúci regionálny obchod s východnou Áziou a sledovať naše strategické záujmy v tomto

²² Pracovný dokument úrvarov Komisie „Obchod ako motor prosperity“, oddiel III.1, ide najmä o colné sadzby pre priemyselné výrobky.

²³ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie „Obchod ako motor prosperity“, oddiel II.

regiónu okrem iného aj napojením sa na rýchlo rozvíjajúcu sa sieť oblastí voľného obchodu v tomto regióne. Budeme sa preto usilovať o rozšírenie a ukončenie dvojstranných rokovaní s krajinami ASEAN počnúc Malajziou a Vietnamom a prehĺbiť naše obchodné a investičné vzťahy s Ďalekým východom.

S cieľom zriadiť oblasť zdieľanej prosperity so susednými krajinami Európy sa zároveň budeme naďalej usilovať o podrobné a komplexné dohody o voľnom obchode v rámci východného partnerstva a euro-stredoziemského partnerstva, pričom ponúkneme perspektívu krajinám v regiónoch, ktoré sú účastníkmi vnútorného trhu, len čo budú splnené podmienky. Táto skutočnosť zostáva silným faktorom zmeny uskutočnenej prostredníctvom regulačnej konvergenzie a odstránenia colných a iných prekážok a súbežne s rokaním o dohodách o pridružení s cieľom poskytnúť hospodársku integráciu v kontexte politického pridruženía.

Ukončenie tohto programu v blízkej dobe by výrazne zlepšilo spôsob, akým obchodujeme so zvyškom sveta.

3.3. Zapojenie našich strategických hospodárskych partnerov do obchodnej, investičnej a regulačnej konvergenzie

V septembri Európska Rada vytýčila ako kľúčový cieľ zlepšenie obchodu so strategickými partnermi EÚ, pričom vyzvala na podniknutie konkrétnych krokov s cieľom „zabezpečiť ambiciózne dohody o voľnom obchode, zabezpečiť lepší prístup na trh pre európske podniky a prehĺbiť regulačnú spoluprácu s hlavnými obchodnými partnermi“. Takisto však pripomenula, že títo partneri musia „fungovať obojsmerne na základe spoločných záujmov a prínosov a uznania skutočnosti, že všetci aktéri majú práva aj povinnosti“²⁴.

Vďaka svojej hospodárskej veľkosti a potenciálu, ako aj vplyvu na svetové hospodárstvo musí naša obchodná politika venovať osobitnú pozornosť USA, Číne, Rusku, Japonsku, Indii a Brazílii. Naše hospodárske vzťahy s týmito krajinami majú pre EÚ z rôznych dôvodov strategický rozmer. Teraz ich však musíme ešte viac považovať za hlavnú prioritu. Nachádzame sa uprostred prebiehajúcich a intenzívnych rokovaní s Indiou o dohode o voľnom obchode. Keď ukončíme nedávne opätovne otvorené rokovania o dohode o pridružení medzi EÚ a regiónom Mercosur, pretransformujeme náš vzťah s Brazíliou.

Stav a vyhliadky nášho vzťahu s ďalšími štyrmi strategickými partnermi sú stanovené ďalej.

USA sú najväčším obchodným a investičným partnerom EÚ. Aj napriek príležitostným sporom transatlantický obchod a investície prebiehajú voľnejšie ako kdekoľvek inde na svete. Najväčšia zostávajúca prekážka spočíva v odlišnosti noriem a právnych predpisov v atlantickom regióne, aj keď máme podobné regulačné ciele. Vyplývajúce výzvy sú dôležité, ako znázorňuje nedávna štúdia, podľa ktorej by odstránenie čo i len polovice necolných prekážok v obchode s USA viedlo k zvýšeniu HDP EÚ o 0,5 %²⁵. Transatlantická hospodárska rada nám poskytuje dobrú platformu pre politickú orientáciu v záujme komplexného celku rôznych dialógov v oblasti regulácie atď. Týmto spôsobom môže prispieť k dosiahnutiu regulačnej konvergenzie. Naša priorita by mala byť zameraná na vyhybanie sa

²⁴ Závery Európskej rady, 16. september 2010, ods. 4.

²⁵ Pozri Ecorys (2009) „Non tariff measures in EU-US trade and investment“ (Necolné opatrenia v obchode a investíciách EÚ a USA), k dispozícii na http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/december/tradoc_145613.pdf

budúcim prekážkam, najmä v oblasti inovácií, energetickej účinnosti a v odvetviach vyspelých technológií, čo jasne vyplýva z našej verejnej konzultácie.

Čína je druhým najväčším obchodným partnerom EÚ. Je nielen zdrojom lacného spotrebiteľského tovaru, ale aj kľúčových vstupov pre naše výrobné odvetvia. Je takisto rýchlo rastúcim trhom pre náš vývoz. Naš obchod s Čínou však nedosahuje úroveň, ktorú by mohol dosiahnuť. Dôležité prekážky prístupu na trh pretrvávajú v týchto oblastiach: normy a právne predpisy, služby, investície a verejné obstarávanie, ako aj nedostatočné presadzovanie práv duševného vlastníctva, netransparentný systém stanovovania noriem, zaťažujúce postupy osvedčovania a opatrenia v oblasti priemyselnej politiky zamerané na náhradu dovozu, nútene prenosy technológií a udeľovanie preferenčného prístupu k surovinám miestnym výrobcam. EÚ namietala proti niektorým opatreniam vo WTO a na dvojstrannej úrovni a bude v tom pokračovať.

Vďaka komplexnejšiemu rámcu hospodárskeho a obchodného dialógu na vysokej úrovni budeme obhajovať politiky, ktoré budú vo väčšom súlade s pravidlami trhového hospodárstva a budeme sa snažiť riešiť hlavné príčiny súčasnej nerovnováhy.

Japonsko vyvíja veľké úsilie o hospodársku integráciu s jeho hlavnými obchodnými partnermi vrátane EÚ. Napriek tomu, že v súčasnosti sú colné sadzby v Japonsku všeobecne nízke, regulačné prekážky obchodu s tovarom, službami, investíciami a verejným obstarávaním zostávajú veľké²⁶ a sú viac ako kedykoľvek predtým vnímané ako neprekonateľné. Schopnosť Japonska ukázať, že tieto prekážky sa dajú odstrániť, je kľúčovým predpokladom užšej hospodárskej integrácie medzi EÚ a Japonskom. Túto záležitosť v súčasnosti skúma skupina na vysokej úrovni zriadená na minulom samite EÚ-Japonsko.

Rusko je našim najvýznamnejším blízkym susedom. Je takisto druhou najväčšou destináciou pre vývoz EÚ, tretím najväčším zdrojom dovozu EÚ v globálnom meradle a najväčším poskytovateľom energie pre mnohé členské štáty. Integrácia Ruska do WTO zostáva kľúčovým krátkodobým cieľom obchodnej politiky EÚ, na čo poukázalo aj mnoho respondentov v našej verejnej konzultácii. Zapojenie Ruska do celosvetového systému by bolo najvýznamnejším opatrením a umožnilo by to zvýšenie modernizácie a diverzifikácie jeho hospodárstva. Medzitým by dvojstranná dohoda v rámci rokovaní medzi EÚ a Ruskom s cieľom nahradiť súčasnú dohodu o partnerstve a spolupráci pomohla dosiahnuť účinnejšie, stabilnejšie a predvídateľnejšie obchodné prostredie a mala by vnieť rovnováhu do našich príslušných práv a povinností. Keďže krízu už prekonávame, Rusko by malo napríklad odstrániť jednostranné zvýšenie colných sadzieb v roku 2007.

²⁶

Copenhagen Economics (2010) „Assessment of barriers to trade and investment between the EU and Japan“ (Posúdenie prekážok obchodu a investícií medzi EÚ a Japonskom), k dispozícii na <http://ec.europa.eu/trade/analysis/chief-economist/>.

Našu spoluprácu s týmito krajinami zintenzívňujeme predovšetkým prostredníctvom rôznych fór, ktoré boli na tento účel vytvorené. Neskôr zhodnotíme, či tieto fóra zodpovedajú výzve, ktorej čelíme pri vytváraní našich obchodných a investičných väzieb s týmito krajinami, s osobitným dôrazom na význam, ktorý Európska rada tejto otázke pripísala.

4. Presadzovanie a vykonávanie programu

EÚ musí zvýšiť úsilie o presadzovanie našich práv v rámci dvojstranných a mnohostranných dohôd s cieľom otvoriť trhy, ktoré boli nezákonne zatvorené. Vlastné presadzovanie obchodných pravidiel je nevyhnutným pilierom obchodnej politiky. Zabezpečuje, aby sa obchodné dohody na papieri premenili na konkrétne výsledky pre ľudí a spoločnosti v teréne. Táto skutočnosť je osobitne dôležitá pre malé a stredné podniky (MSP). Táto obava týkajúca sa spravodlivého presadzovania našich práv sa premietla aj do verejnej mienky²⁷.

Na **celosvetovej úrovni** bude Komisia naďalej venovať osobitnú pozornosť opatreniam obchodných partnerov zameraným na zotavenie sa z hospodárskej krízy. Túto iniciatívu účastníci našej verejnej konzultácie uvítali. Závazok G20 prijatý v roku 2008 (obnovený a rozsahovo rozšírený v roku 2010 na obdobie do konca roku 2013) nezavádzať ochranné opatrenia hrá v tejto súvislosti dôležitú politickú úlohu a partneri ho vo veľkej miere, aj keď nie univerzálne, dodržiavajú. Budeme pokračovať v starostlivom monitorovaní zhody s pravidlami a budeme o tom pravidelne podávať správy. Vyzvali sme našich partnerov z G20, aby prijali opatrenie na odvolanie a zrušenie reštriktívnych obchodných opatrení zavedených počas svetovej finančnej krízy. Okrem toho budeme dôsledne konať proti ochranným tendenciám, ktoré poškodzujú naše záujmy. Už sme sa zamerali na opatrenia spôsobujúce osobitnú ujmu (napr. politiky zamerané na podporu nakupovania domácich výrobkov, ktoré boli zavedené od začiatku hospodárskej krízy vo viacerých krajinách) a dosiahli sme ich zrušenie. Nad rámec toho musíme tvrdo naliehať na **systematické vykonávanie** všetkých obchodných dohôd, pričom budeme starostlivo sledovať ich vykonávanie zo strany našich partnerov a presadzovať naše práva, a to aj prostredníctvom mechanizmov urovnávania sporov a prípadne využívania nariadenia EÚ o prekážkach obchodu.

Pokiaľ ide o **dvojstranné dohody**, našou prioritou budú dohody o voľnom obchode, najmä v súvislosti s regulačnou zložkou a neobchodnými prekážkami. Začneme s dohodou o voľnom obchode medzi EÚ a Kóreou, ktorá obsahuje ambiciózne záväzky, najmä v súvislosti s regulačnými otázkami, ktorú bude možné presadzovať prostredníctvom mechanizmu urovnávania sporov alebo mediácie.

Stratégia prístupu na trh zostane kľúčovým prvkom našich činností v oblasti presadzovania.

²⁸ Naše partnerstvo s členskými štátmi a podnikmi nám umožnilo vytvoriť tímy pre prístup na trh v tretích krajinách a v Bruseli. Prispievatelia do našej verejnej konzultácie potvrdili, že stratégia prístupu na trh priniesla veľmi dobré konkrétne výsledky, pokiaľ ide o odstraňovanie prekážok obchodu v tretích krajinách, a zlepšila podmienky prístupu na trh pre spoločnosti EÚ pôsobiace v teréne. Spoločné kroky Komisie, členských štátov a podnikov prispeli k odstráneniu prekážok v celej škále odvetví a tretích krajín s veľmi dôležitým vývozným potenciálom. Ako príklady z nedávnej minulosti možno spomenúť prísne požiadavky na

²⁷ Podľa špeciálneho prieskumu Eurobarometra 357 si občania EÚ myslia, že jednou z kľúčových priorít obchodnej politiky pre EÚ by malo byť zaistenie toho, aby sa všade vo svete uplatňovali rovnaké pravidlá.

²⁸ Pozri správu „Vykonávanie oznámenia Komisie: Globálna Európa – Silné partnerstvo na zabezpečenie prístupu na trh pre európskych vývozcov“ z 18. apríla 2007.

označovanie textílií v Egypte, požiadavky na inšpekcie živočíšnych výrobkov na Ukrajine, vydávanie dovozných licencií pre pneumatiky v Indii (kde prekážky v dôsledku prísnych požiadaviek na osvedčovanie pretrvávajú, ale je potrebné ich odstrániť), postupy osvedčovania hračiek v Brazílii alebo podmienky prístupu na trh pre doručovanie pošty z Kanady²⁹. V súlade s našim cieľom intenzívnejších činností presadzovania sa budeme snažiť zriadiť ďalšie tímy pre prístup na trh v šiestich tretích krajinách a posilňovať 33 existujúcich tímov s osobitným dôrazom na monitorovanie vykonávania dohôd o voľnom obchode. Budeme takisto spolupracovať s tretími krajinami, ktoré majú rovnaké obavy, pokiaľ ide o prístup na trh, podľa konkrétnych prípadov. Napokon podľa toho, čo bolo uvedené v oznámení o stratégii Európa 2020, budeme vypracúvať výročné správy o prekážkach obchodu a investícií, ktoré budú monitorovať prekážky obchodu a ochranné opatrenia v tretích krajinách. V správe sa navrhnu vhodné opatrenia presadzovania s možnosťou označiť tretie krajiny, ktoré si neplnia záväzky, a napomenúť ich.

Budeme s hlavnými partnermi pracovať aj na posilnení a zlepšení koordinácie opatrení orgánov na dohľad nad trhom zameraných na **bezpečnosť spotrebiteľov**.

V roku 2005 Komisia navrhla právne predpisy o **označovaní pôvodu dovážaných konečných výrobkov** s cieľom poskytnúť spotrebiteľom viac informácií. Ich rýchle prijatie Parlamentom a Radou by zabezpečilo rovnaké podmienky vo vzťahu k tretím krajinám v tejto oblasti.

Osobitnú pozornosť budeme venovať **medzinárodnej colnej spolupráci** v rámci dvojstranných dohôd a v rámci Svetovej colnej organizácie. Efektívne colné postupy znižujú náklady obchodníkov na zhodu s predpismi, uľahčujú legitímnosť obchodu a pomáhajú nám riešiť rastúce riziká v oblasti ochrany, bezpečnosti a práv duševného vlastníctva.

Je životne dôležité, aby duševné vlastníctvo spojené s tovarom, službami a priamymi zahraničnými investíciami EÚ malo primeranú ochranu. S cieľom posilniť presadzovanie práv duševného vlastníctva a zosúladiť postupy revidujeme pravidlá pre clá na hranici EÚ. Preskúmame tiež našu stratégiu presadzovania **práv duševného vlastníctva** v tretích krajinách z roku 2004, aby sme tak reagovali na nové výzvy. Na zabezpečenie a zvýšenie konkurencieschopnosti v znalostnej ekonomike naše spoločnosti a držiteľia práv potrebujú účinnejšiu ochranu a presadzovanie duševného vlastníctva, vrátane zemepisných označení, na zahraničných trhoch, a to najmä v rozvíjajúcich sa hospodárstvach. V tejto súvislosti ďalšia harmonizácia pravidiel v oblasti duševného vlastníctva v rámci EÚ by zvýšila schopnosť Komisie vyjednať v mene EÚ silnejšie záväzky v súvislosti s duševným vlastníctvom s našimi kľúčovými obchodnými partnermi. V rokovaníach o dohodách o voľnom obchode by ustanovenia o právach duševného vlastníctva malo v čo najväčšej miere ponúknuť rovnakú úroveň ochrany práv duševného vlastníctva, aká existuje v EÚ pri zohľadnení úrovne rozvoja príslušných krajín. Cieľom Dohody o boji proti falšovaniu je stanoviť komplexný medzinárodný rámec – katalóg „najlepších postupov“ – ktorý pomôže členom dohody účinne bojovať proti porušovaniu práv duševného vlastníctva. Schválením a zavedením tejto dohody sa účinne zavedú nové medzinárodné normy vychádzajúce s dohody WTO o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva.

²⁹ Pozri „Vykonávanie stratégie prístupu na trh – výročná správa za rok 2009“, k dispozícii na http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/march/tradoc_145851.pdf

Náš záväzok otvoreného trhu závisí od spravodlivej hospodárskej súťaže medzi domácimi a zahraničnými výrobcami založenej na skutočných porovnateľných výhodách. Chránime výrobu EÚ pred deformáciami a narušeniami medzinárodného trhu uplatňovaním **nástrojov na ochranu trhu** v súlade s pravidlami WTO. Budeme uplatňovať tieto nástroje na nové formy deformácií, ku ktorým patrí napríklad subvencovanie strategických odvetví, a to aj v prípadoch, keď tretie krajiny ukladajú vývozné obmedzenia na to, aby nepriamo zvýhodnili nadväzujúce odvetvia. Budeme naďalej uplatňovať prísne právne a hospodárske normy a budeme očakávať, že naši obchodní partneri budú konať podobne. Budeme podporovať podniky EÚ, ak budú tretie krajiny využívať nástroje na ochranu trhu nekalým spôsobom, a ak to bude potrebné, predložíme tieto otázky vo WTO. Na základe zmien, ktoré priniesla Lisabonská zmluva, a/alebo budúcich výsledkov dosiahnutých v kole rokovaní v Dauhe v rámci kapitoly „Pravidlá“ preskúmame, či a ako ďalej aktualizovať a modernizovať naše nástroje na ochranu trhu.

Chýbajúca alebo neúčinná hospodárska súťaž a pravidlá štátnej pomoci v tretích krajinách obmedzujú prístup vývozcov z EÚ na trh. EÚ má preto strategický záujem o vývoj medzinárodných pravidiel s cieľom zabezpečiť, aby európske podniky v tretích krajinách neboli znevýhodnené nekalým subvencovaním miestnych spoločností alebo praktikami narúšajúcimi hospodársku súťaž. Najlepším riešením by bol mnohostranný súbor pravidiel prijatý v rámci WTO. Mnohé kľúčové otázky je však možné riešiť aj pomocou dvojstranných dohôd.

Urobíme viac na riešenie problémov **MSP**, ktoré sa zistili napríklad v prípade ochrany obchodu, keď MSP pôsobiace či už ako dovozcovia, používatelia, navrhovatelia alebo vývozcovia často čelia skutočným problémom v súvislosti s nákladnými prešetrovaniami týkajúcimi sa ochrany obchodu. Okrem toho Komisia v roku 2011 predstaví oznámenie o možných podporných opatreniach s cieľom pomôcť MSP, ktoré chcú rozvinúť svoje medzinárodné činnosti.

Takisto podporíme **úlohu delegácií EÚ ako kontaktných miest pre podniky EÚ v zahraničí** a prípadne vytvoríme konkrétne štruktúry na podporu podnikania v tretích krajinách.

5. Verejné konzultácie a posúdenie vplyvu

Konzultácie s občianskou spoločnosťou a kľúčovými zúčastnenými stranami, ako aj s Európskym parlamentom a členskými štátmi poskytnú užitočné príspevky k príprave tohto dokumentu³⁰. Dostali sme napríklad 302 príspevkov z 37 krajín vrátane 23 členských štátov, ktoré boli zhrnuté v samostatnom dokumente.

Sme odhodlaní naďalej viesť konzultácie so zainteresovanými stranami pri navrhovaní politiky a príprave opatrenia. Konzultácia s občianskou spoločnosťou je základnou časťou našej tvorby politiky a podľa možnosti poskytujeme spätnú väzbu tým, ktorí reagovali na procesy našich verejných konzultácií. To sa už čiastočne dosiahlo prostredníctvom pravidelných dialógov s občianskou spoločnosťou o obchode: ide o pravidelné, štruktúrované stretnutia o otázkach obchodnej politiky, ktoré zaujímajú širšiu verejnosť, v rámci ktorých sa podporuje aktívna a inkluzívna účasť občianskej spoločnosti na procese tvorby našej obchodnej politiky.

³⁰ Správu a jednotlivé odpovede je možné nájsť na http://trade.ec.europa.eu/consultations/?consul_id=144

Zvýšime naše úsilie o začlenenie posúdení a hodnotení vplyvu do tvorby obchodnej politiky. Patria sem posúdenia vplyvu všetkých nových obchodných iniciatív, ktoré môžu mať dôležitý hospodársky, sociálny alebo environmentálny vplyv na EÚ a jej obchodných partnerov vrátane rozvojových krajín. Osobitnú pozornosť budeme venovať širokej konzultácii a zapojeniu občianskej spoločnosti do posúdení vplyvu na udržateľnosť, ktoré realizujeme počas obchodných rokovaní. Po ukončení rokovaní a pred podpisom dohody pripravíme pre Parlament a Radu analýzu dôsledkov navrhovanej dohody pre EÚ. Napokon s cieľom pomôcť monitorovať vplyvy existujúcich obchodných dohôd EÚ budeme systematickejšie vykonávať hodnotenie ex post.

6. Obchod a vonkajšie vzťahy

Naším cieľom je, aby úloha EÚ v riadení zahraničných vecí a v riadení sveta bola priamo úmerná našej hospodárskej dôležitosti.

Obchodná politika má svoju vlastnú hospodársku logiku a musí prispievať svojím vlastným spôsobom k vonkajším činnostiam Únie. Obchod a obchodná politika posilňujú medzinárodný vplyv EÚ, pričom spoločné opatrenie na úrovni EÚ by malo sledovať a podporovať hospodárske ciele EÚ v tretích krajinách. Obchodná a zahraničná politika Únie by sa tak mohli a mali vzájomne posilňovať. To sa vzťahuje na oblasti, akými je rozvojová politika a uplatňovanie sankcií OSN, ale aj na vytváranie správnych stimulov okrem iného v rámci našich obchodných a politických vzťahov s tretími krajinami alebo prostredníctvom osobitných obchodných nástrojov, akým je napríklad všeobecný systém preferencií alebo dohôd o voľnom obchode s cieľom podnietiť našich partnerov, aby presadzovali dodržiavanie ľudských práv, pracovné normy, ochranu životného prostredia a dobrú správu vecí verejných vrátane daňových záležitostí. Ďalšie nástroje vonkajších činností, napríklad delegácie EÚ v zahraničí, by mali pomáhať pri naplňovaní nášho obchodného programu a pri podpore našich spoločností v zahraničí. Ďalším príkladom interakcie medzi obchodnou politikou a vonkajšími činnosťami je náš **systém kontroly vývozu** pre tovar na dvojaké použitie, ktorý slúži cieľu v oblasti bezpečnosti a zahraničnej politiky. Hoci sa pri vytváraní dobre nastaveného systému kontroly vývozu EÚ dosiahol za posledných 20 rokov veľký pokrok, existuje riziko, že rozdiely vo vykonávacích opatreniach jednotlivých členských štátov EÚ ohrozia prínos jednotného trhu a spoločnej obchodnej politiky. Reformy vykonané v tejto oblasti zo strany partnerov EÚ vrátane USA jasne poukazujú na hospodársky význam oblasti kontroly vývozu a potreby obnoveného úsilia posilniť konkurencieschopnosť vývozu EÚ pri zabezpečení čo najvyššej úrovne bezpečnosti. Budeme naďalej vyvíjať opatrenia týkajúce sa kontroly vývozu zamerané na zjednodušenie a väčšiu transparentnosť podnikateľského prostredia pre vývozcov EÚ, čo zároveň prispeje k posilneniu medzinárodného úsilia v oblasti bezpečnosti. Predložíme zelenú knihu s cieľom prekonzultovať súčasný systém a možné oblasti reformy.

7. Závery

V tomto oznámení sa stanovuje spôsob, akým chceme, aby naša obchodná a investičná politika prispievala k cieľu udržateľného hospodárskeho rastu, ktorý by vytvoril viac pracovných miest a zabezpečil nám dobré životné podmienky. To si vyžaduje silný záväzok zo strany všetkých zúčastnených strán, inštitúcií EÚ a členských štátov.

Závery možno zhrnúť takto:

1. Naplňať náš program rokovaní:

- zamerať sa na ukončenie kola rokovaní v Dauhe čo najskôr, ale najneskôr do konca roka 2011;
- stanoviť skupinu popredných odborníkov z rozvinutých a rozvojových krajín s cieľom získať nezávislé odporúčania, ktoré pomôžu formovať náš európsky pohľad na budúci program a fungovanie WTO po ukončení rokovaní v Dauhe;
- zamerať sa na dosiahnutie značného pokroku v prebiehajúcich dvojstranných obchodných rokovaníach, začať nové obchodné rokovania s krajinami ASEAN a navrhnúť samostatné rokovania o investíciách s kľúčovými partnermi;
- uskutočňovať rokovania so susednými štátmi EÚ, pričom konečným cieľom by malo byť uzatvorenie podrobných a komplexných dohôd o voľnom obchode, aby sa všetky susedné štáty postupne začlenili do jednotného trhu.

2. Prehĺbiť naše strategické partnerstvá

- podrobnejšie rozpracovať spôsob, akým plánujeme prehľbovať náš vzťah so strategickými partnermi s cieľom vyriešiť problémy, ktoré sú prekážkou lepšieho fungovania trhov v 21. storočí a preskúmať, ako ďaleko sa chceme dostať do konca roku 2012;

3. Posunúť obchodnú politiku dopredu

V roku 2011:

- vypracujeme legislatívny návrh nástroja EÚ s cieľom pomôcť zabezpečiť a zlepšiť symetriu v prístupe k trhom verejného obstarávania v rozvinutých krajinách a vo veľkých rozvíjajúcich sa trhovách hospodárstvach;
- ukončíme diskusiu s členskými štátmi a Európskym parlamentom o novej investičnej politike pre EÚ;
- predložíme naše stanoviská o tom, ako rozvinúť vzájomnú podporu otvorenia vnútorného a vonkajšieho trhu, najmä v nariadeniach o tovare a službách;
- prijmeme oznámenie Komisie o obchode a rozvoji a legislatívny návrh reformy všeobecného systému preferencií pre rozvojové krajiny;
- prijmeme zelenú knihu, ktorej úlohou bude zlepšenie nášho systému kontroly vývozu;
- predložíme oznámenie o možných podporných opatreniach s cieľom pomôcť MSP, ktoré chcú rozvinúť svoje medzinárodné činnosti;

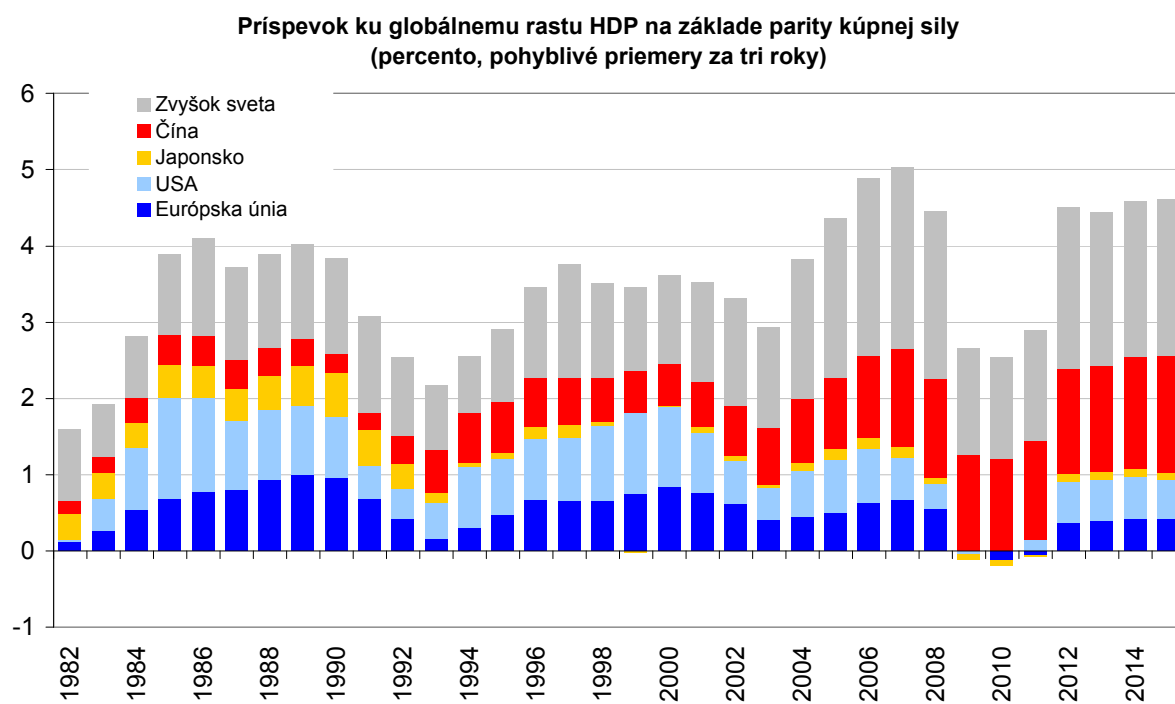
4. Presadzovať naše práva

- preskúmame našu stratégiu týkajúcu sa presadzovania práv duševného vlastníctva v tretích krajinách, ako aj našu colnú reguláciu týkajúcu sa presadzovania práv duševného vlastníctva na hranici EÚ;

- od roku 2011 budeme na jarnom zasadnutí Európskej rady predkladať výročnú správu o prekážkach obchodu a investícií, ktorá bude naším kľúčovým nástrojom na monitorovanie prekážok obchodu a ochranných opatrení, a prijmeme primerané opatrenia na presadzovanie.

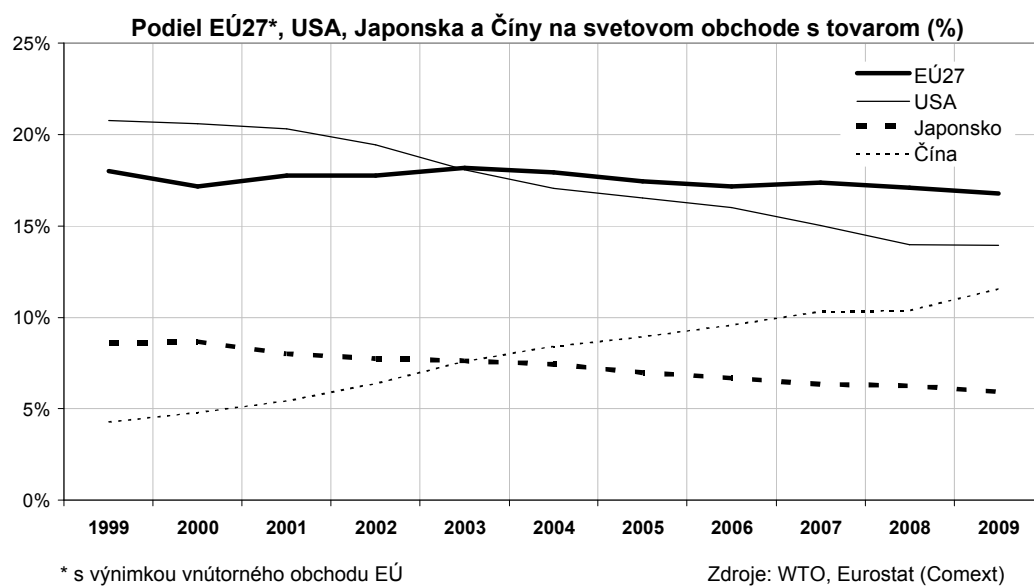
PRÍLOHA

Obrázok 1

Zdroj: Výhľad Medzinárodného menového fondu týkajúci sa svetového hospodárstva, október 2010

Obrázok 2

Tabuľka 1: Status dohôd o voľnom obchode EÚ a ich podiel na obchode EÚ (%)

Regióny a status dohody o voľnom obchode (DVO)		Priemyselné výrobky*		Poľnohospodárske výrobky**	
		Dovoz (%)	Vývoz (%)	Dovoz (%)	Vývoz (%)
Operatívne dohody o voľnom obchode		22,3	27,7	24,3	29,1
Čile, Mexiko, Južná Afrika	DVO s rozvojovou krajinou	2,5	3,4	5,7	2,2
Andora, San Marino, Turecko, Island, Lichtenštajnsko, Nórsko, Švajčiarsko	EZVO a colné únie	14,6	15,9	11,6	14,6
Karibské štáty AKT	Dohody o hospodárskom partnerstve	0,3	0,3	1,0	0,6
Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, okupované palestínske územie, Tunisko	Krajiny Stredozemného mora, DVO	4,0	5,9	4,5	7,9
Albánsko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko	Západný Balkán, stabilizačné a asociačné dohody	0,9	2,2	1,5	3,7
Rokovania o DVO sú ukončené, ale dohody sa ešte neuplatňujú; prebiehajúce a plánované rokovania o DVO		21,8	25,6	56,2	26,2
Bolívia, Ekvádor, Peru, Kolumbia	Andské spoločenstvo	0,4	0,6	5,3	0,4
Brunejsko-darussalamský štát, Indonézia, Malajzia, Filipíny, Singapur, Thajsko, Vietnam	ASEAN	5,4	4,6	9,8	4,2
Kostarika, Salvádor, Guatemala, Honduras, Nikaragua, Panama	Stredná Amerika	0,2	0,4	2,8	0,4
Bahrajn, Kuvajt, Omán, Katar, Saudská Arábia, Spojené arabské emiráty	Rada pre spoluprácu štátov Perzského zálivu	2,0	5,3	0,3	5,1
Argentína, Brazília, Paraguaj, Uruguaj	MERCOSUR	1,5	2,5	20,9	1,5
Arménsko, Azerbajdžan, Kanada, Gruzínsko, India, Kórea, Líbya, Moldavsko, Sýria, Ukrajina	Iné DVO	10,0	9,1	7,2	8,0
Štáty AKT okrem karibských štátov	Dohody o hospodárskom partnerstve	2,3	3,2	10,5	6,6
Žiadne DVO		55,8	46,7	19,5	44,7

Austrália, Čína, Japonsko, Nový Zéland, Rusko, Spojené štáty americké	Hlavní obchodní partneri	50,3	38,6	16,6	35,8
Zvyšok sveta (približne 70 krajín)		5,5	8,1	2,9	8,9

*Zdroj: Európska komisia. Poznámka: * HS25-99. ** HS01-24. Poznámka: Rokovania o DVO, ktoré už boli ukončené, ale ešte sa neuplatňujú sú uvedené kurzívou.*

Tabuľka 2: Odhadované colné ekvivalenty prekážok v službách (v %)

	Telekomunikácie	Stavebníctvo	Obchod	Doprava	Financie	Podnikové služby	Ostatné
Rozvinuté krajiny	24	42	31	17	34	24	26
Ázia	33	25	17	8	32	15	17
EÚ25	22	35	30	18	32	22	27
USA	29	73	48	14	41	34	7
Rozvojové krajiny	50	80	47	27	57	50	34
Celkový priemer	35	58	38	21	44	35	29
Max.	119	119	95	53	103	101	54

Zdroj: GR pre obchod/CEPII. Na základe gravimetrického modelovania údajov o obchodnom toku služieb.

Tabuľka 3: Obchodné náklady na necolné opatrenia v USA a EÚ (v percentuálnom colnom ekvivalente)

Odvetvie	Náklady na necolné opatrenia v EÚ	Náklady na necolné opatrenia v USA
Chemické látky	23,9	21,0
Farmaceutické výrobky	15,3	9,5
Kozmetika	34,6	32,4
Elektronika	6,5	6,5
Kancelárske a komunikačné zariadenie	19,1	22,9
Automobilový priemysel	25,5	26,8
Letecký priemysel	18,8	19,1
Potraviny a nápoje	56,8	73,3
Kovy	11,9	17,0
Textílie a odevy	19,2	16,7
Výrobky z dreva a papiera	11,3	7,7

Zdroj: Ecorys (2009) „Necolné opatrenia v obchode a investíciách EÚ a USA – hospodárska analýza“.

Poznámka: Tieto colné ekvivalenty necolných regulačných opatrení boli odvodené z prieskumu venovaného priemyslu pomocou ekonometrických metód.

Tabuľka 4: Trh verejného obstarávania kľúčových obchodných partnerov^φ

	EÚ	USA	Japonsko	Kanada	Kórea	Brazília*	Argentína*	India*
Trh verejného obstarávania spolu (v miliardách EUR)	2088	1077	565	225	106	133	15	64
(% HDP)	16 %	11 %	18 %	22 %	14 %	13 %	8 %	8 %
Verejné obstarávanie nad prahovou hodnotou Dohody o vládnom obstarávaní spolu (v miliardách EUR)	370	279	96	59	25	42*	3,7*	20*
(% HDP)	3 %	3 %	3 %	6 %	3 %	4 %*	2 %*	2,5 %*
Verejné obstarávanie ponúknuté členom Dohody o vládnom obstarávaní	312	34	22	2	15	Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa
(% nad prahovou hodnotou trhu verejného obstarávania)	84 %	12 %	23 %	3 %	60 %	Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa

Zdroj: Odhady Európskej komisie.

^φ Porovnateľné údaje pre Čínu nie sú k dispozícii.

* Nie sú členovia Dohody o vládnom obstarávaní. Odhady Európskej komisie týkajúce sa možného otvorenia trhu verejného obstarávania v nadväznosti na záväzky, keby sa krajiny pridali k Dohode o vládnom obstarávaní.